

SÖZ KÜTÜPHANECİNİN

ÇOCUĞA DAİMA ÖNDER EĞİTİMCİ LÂZIMDIR

Zamanımızda birçok küçükler ve bazı yetişkinler için ideal hayat; eğlence, sinema, oyun, içki, langirt salonları, kahvehaneler ve diskotekler gibi daha birçok şeylerin ifratından ibarettir. Bu ihmalkâr ve disiplinsiz hayat tarzı ferdi enerjili tahrir etmektedir. İnsanoğlu her şeyi islâh ederken çocuğun gelişmesini, daha sonra toplumsal hayatın ihtiyaçlarına doğru olarak karşılık verebileceği bir yola sokma cabası içerisinde. Belirli bir yaşa kadar ailenin malı olan çocuğu sokakta muhitin değişik tesirlerinden korumak okulda rasladığı küçük insanlıklarla sağlam ve düzenli bir dostluk havası yaratmasını temin etmek için gerekli vasıtalarından biri kaptır.

Kendisini tehdit etmekte olan iç ve dış tehlikelere karşı koymak için bugünkü neslin her zamandan daha ziyade kuvvetlenmeye ihtiyacı vardır. Bu da çocuğumuza küçükken vereceğimiz iyi alışkanlıklar ve sağlam karaktere rsayesinde olur. Ahlâk ve karakter le beslenmeyen bilgi, tehlikeli ve zararlı olmaktan kurtulamaz. Yalancıların, hırsızların katillerin zekâları ve bilgileri karanlıkta kullanılan bir hırsız feneri gibi iş görür. Bu sebeptir ki; eski terbiyeciler, insan terbiyesine istikamet verenler, ahlâkı ve karakteri, bir yana bırakan tek taraflı zekâ çalışmalarını, daima kusurlu saymışlardır. TEODOR ROZVELT «Zekânın karakterle birleşmeyeceği elbette söylenemez ve şüphe yok ki bize karakter kadar zekâ da lâzımdır. Fakat bunlardan birini tercih mecburiyetinde kalırsak, bir an bile düşünmeden karakteri seçeriz» demiştir. Çocuklarımızın karakterli, ahlâklı olarak yetişmelerinin onların bilgili olarak yetiştirilmeleri kadar, ve hattâ ondan daha önemli

olduğunu belirttik. Ahlâklı ve karakterli çocukların bilgilerinden memleket faydalanır. Vatansızlık ahlâkın başında gelir. Vatansızlık olarak yetiştirmek de terbiye sistemimizin temelidir.

Sigara içki ve bütün suistimalleri tahdit etmek karakter ve irademizi sağlamlaştırmak için; çocuklarımıza küçükken okuma zevk ve alışkanlığını vermemiz gerekir. Hkuma zevkini almış öğrenci veya genç boş ve kitlerini kütüphanelerde, seyahatlarını elinde kitapla geçirirken bir kısım gençlik te boşu-cu bir sinemada veya sigara dumanının gözleri oğuşturduğu kahve köşelerinde vakit öldürmekte veya bir dans havasının verdiği suni oynaklığı aramağa çıkmaktadır.

Bu durum karşısında çocuk okulda; cemiyetle münasebetlerinin mahiyetinin ne olacağını öğrenmeyi, dışarıda gördüğü uzun saçlılar, favorililer, kot pantolonlular yanında unutuyor. Birkaç çocuğun biraraya gelip sinemada gördüklerini tahta tabanca süngülerle taklit etmeye kalkışması, hırsızlık, soygun evden kaçma gibi yolsuz hareketlere baş vurması çocuğun cemiyete kötü yönüyle atıldığının delilidir.

Her cemiyette çocuğun merak sararak meşgul olabileceği bir takım meseleler vardır. Bunların başında modern pedagojik sistemlerle çalışan çocuk kütüphaneleri gelir. Boş zamanını iyi şeylerle değerlendiren okuma zevki almış kimseler için hayatın tadı vardır. Büyük bir hâkim olan DWIGHT MOODY «Bizzat kendimden ziyade hayatta canımı sıkan bir kimseye tesadüf etmedim» der.

Çocuğun yetişmesinde en büyük mesuli yet ana-babanıdır. Çocuk şahsiyetinin kontROLSUZ inkişafı ve ehil ellere verilmeyişi, itiyatların tam teşekkül devresi esnasında, büyük hatadır. Atalarımız «ağaç yaş iken eğilir» diye ne güzel söylemişler. Çocukta böyle küçükken aldığı iyi itiyatları ileride biraz zorca değiştirir. Bu gün üniversiteyi bitiren lerimiz dahi okumuyorsa bunun sebepleri çokculukta okuma zevki almamış olduklarından dır.

Bir anne SİR WILLIAM OSLER'e iki yaşındaki çocuğu için ne zaman terbiye etmeye başlayalım sualine karşılık o «epi geç kaldınız» demiştir. Çocuğuna iyi yetiştiriyorum diye kötü itiyat ve terbiye veren çok aileler vardır. Okula çocuğunu taksi ile götürren bir baba, hizmetcisi ile çocuğunun yemeğini taşıtan bir anne küçüğün yemeğine manevi zehiri akıtıyordur. İşte çocuk zenginliğin verdiği gururla okul veya kütüphane kapısına ayak atmamalı, diğer çocuklar gibi lıcaabında yolda ıslanmalı ve günün diğer bütün yaşantılarını taksi camı arkasından bakmamalıdır.

Bunları yazarken çocuğu bırakın kendisi gelsin, veya kontrolsüz büyüsün, kırsın yıksın, gezsın demiyorum. Çocuğa daima bir önder, bir eğitimci lâzımdır. Çocuğun diğer kimselerle ilişkisi toplumsal eğitimidir. Çocuğun her türlü hareketiyle yakından ilgilenmek, okul içi ve okul dışı durumlarının takilbedilmesi, dersler kadar ehemmiyetli sayılması ve hassas davranılması çocuğun yetişmesinde büyük rol oynamaktadır. Bu işler bizzat öğrenmenin ve doğru öğrenmenin de sağlam temelini kurmaktadır. Her türlü ahlakî gelişme insanı aynı zamanda düşünme faaliyetini, rhatsız eden dış etkenlerden kurtarır. İlk yaşlarda küçük görünen şeyler ehemmiyetsiz saymamalıyız İrade, aslında küçük küçük **mukavemetlerin** zaman içinde biriken yekûnüdür. Hayatlarında vaktiyle bu küçük mukavemetleri göstermeyenler, sonra dan bunu telâfi edemezler. Bilgilerindeki eksikliği doldurabilirler. Fakat karakterlerinde ve iradelerindeki boşluğu asla kapatamazlar.

E. Mevmann «Bizim bütün eğitim ve öğretim sistemimizin temelinde şu çürüklük vardır ki, çocukların irade hayatları üzerindeki tesirlerin, fikri çalışmaları ve bütün manevî başarıları yönünden ne kadar mühim olduğunun farkında değillerdir. Her yanlış tekdinin, haksız itimatsızlıkların öğretmenin bir kelimedenden ibaret de olsa alay ve tezyif yolundaki sözlerinin çocukların içinde ne kadar kırıcı ve yıkıcı intibalar doğuracağını bilmezler» diyor.

İlkokulun beşinci sınıfındaki çocuğu İle kütüphaneme gelen doktor'un çocuğunun okuyacağı eserleri kendisinin seçmeye kalkışması iyi yapıyorum zannıyla işlenen büyük hatadır. Artık beşinci sınıf öğrencisinin kendisine güveni olmalı ve seviyesine uygun kitapları seçebilmelidir. Bu öğrencinin pek çok eser okuduğunu söyleyen babaya biz «Doktor siz başı ağrıyan hastaya romatizma tedavisi yapmaya kalkışıyorsunuz. Acaba çocuğunuzun yerine siz yemek yeyiverseniz onun açlığı geçer mi? Bırakın çocuk okuyacağı eserleri kendisi seçsin» diyerek babanın başlangıçtaki hatasını belirtmiş olduk. Bunu yazmaktaki gayem öğretmen kütüphaneciliği meselesidir. Kütüphanecinin teknik yönünde çocukla meşgul olması bir eğitimidir. Kütüphaneler yalnızca bir kitap al ver yeri değildir. Başında aynı zamanda çocuk psikolojisini bilen, okuyucularına müzik, büyük adamları anma, masal, şiir saatlarında faydalı olabilen, okuyucusuna önderlik yapmasını bilen öğretmenin bulunması lâzımdır. Öğretmen bu gün aynı zamanda terbiyecidir. Çalıştırma metodları ile, örnek oluşu ile, yapacağı tesirle, yaşatacağı muhitte terbiyecidir. Değerli eğitimci VEDİDE BAHA PARS bir konuşmasında şöyle diyordu: «Okullarda randıman düşük diyorlar; doğrudur. Benim okulumda doktor var, mühendis var, avukat var; derslere giriyorlar kendilerine ve bilgilerine hürmetim vardır. Ama bana öğretmen lâzım» diyordu.

Çocuk psikolojisini bilmiyen bir kütüphaneci kitapları iyi bilir, onlarla iyi meşgul olabilir. Ama bizim amacımız ve gayemiz okuyan bir nesil yetiştirmektir.

Mustafa AÇIKALIN
BURDUR

DOĞU ANADOLU'NUN ÇOCUKLARI

Bizim türkülerimiz alabildiğine yanaktır, ağıtlar hâkimdir folklorumuza. Biz geri kalmışız kurban bilgiden yana. Biz cahilik kardaş, ölmüşüz oy!..

EĞİTİM DÜZENİMİZ

Temelleri çok eskiden atılan eğitim kuruluşlarına nisbetle bugünkü düzenin daha iyi olduğunu iddia etmek insafsızlık olur. Biz asırlarca evvel medeniyet adını verdiğimiz unsura daha aşına idik. Bugün, her alanda Batıyı kopye etmemiz hiç de doğru bir hareket sayılmaz. Medeniyet bazı çevrelerin ısrarla anladığı şekilde moda hareketlerini takip etmek değildir. İlim ve teknoloji alanında mesafeler katetmektir. Batıdan medeniyetin ürünleri alınırsa buna itirazımız olamaz.

Eğitim düzenimiz bir keşmekeş içindedir. Kendi karakterimize uygun bir eğitim politikası gütmeliyiz. Eğer üniversteyi yahut daha alt kademeleri bitirenlere diploma vermekle veya yurdun dört bir yanına okul serpiştirmeyele eğitimde iyi yol alıyoruz sanılıyorsa, bu en azından gaflettir. Anlamamızda fayda vardır: öğretmensiz okul, boş kafaların diplomaları kâfi değildir bu düzen için. İstatistik rakamlarının kabarmışlığı ile gurur duymak gösterişten öteye varmaz. Batının eğitim düzenine ayak uydurmakla millî kültürümüzün sonu meşkül olur. Ankara'daki bir ilkokulda Batı sistemini elverişli araçlarla cari kılmamanın yanı sıra Bitlis'in köy, bucak hattâ ilçe okullarında öğretmenin bile olmayışı sosyal adalet ilkelerinden ne kadar uzak olduğumuzu göstermeye kâfi bir sebeptir.

ÇOCUKLARIMIZ

Bilindiği gibi eğitim düzeninde en önemli safha temel eğitimi safhasıdır. Bunun için çocuklarımızın eğitimi, iyi yetiştirilmeleri üzerinde önemle durmak gerektir. Bu, ulusumuzun bütün çocukları için böyle olmalıdır. Ne var ki geri kalmışlığın acısını yudumlayan Doğu Anadolu bölgesini ele almakta fayda mülâhaza ettik.

Doğu Anadolu'nun kalkınmasını, insanların birer mutlu insan olmalarını temin etmek için köklü bir eğitim düzeni kurmak lâzımdır. Mevcut düzen yetersizdir; fayda yerine zarar getirdiğini izah etmek kolaydır. Başka türlü kalkınma için umut yoktur. Kalkınma ilk önce kafalarda olmalıdır. Bir fabrika kurmak bin kişiyi iş sahibi edebilir, biz ise bir bölgenin, milyonlarca insanın, kalkınmalarını sağlama yollarını arıyoruz.

Körpe zihinleri iyi bilgilerle dolduramıyoruz. Çocuklarımız küçük yaşlarda omuzlarındaki ağırlıkları hissetmenin acısı içindedirler. Özellikle orta halli hattâ fakir ailelerin çocukları ekseriya çalışmaya; köylerde babalarına yardım etmeye mecburdurlar. Ayrıca aile düzeni yüzünden giyinme, beslenme şartları hiçte iyi sayılmaz. Oynak bir zekâyâ sahip oldukları halde maalesef iyi gıda alamazlar.

Hakkâri'de Türkçe bilmeyenler grubu % 78, okuma yazma bilmiyenlerin oranı da bundan biraz daha fazladır. Görülüyorki bu ilin kalkınması büyük gayretlere, büyük çalışmalarla bağlıdır.

VE ONLARIN EĞİTİMİ

Doğu Anadolu'nun öğretmenleri Türkiye'nin en sorumlu insanları olmalıydılar. Onlar maddeten tatmin edilmeli hattâ lojman bakımından da iyi imkânlarla sahip kılınmalıdır.

lar. Sonra onlardan iyi hizmet bekleyebiliriz. Bölgedeki çocukların iyi yetiştirilmeleri, eğitim ve öğretim alanlarında güçlü kılınmaları gereklidir.

İlkokul sınırlarında okul çevresinin aile çevresi ile el ele vermesi; bunun neticesinde çocuğa okuma alışkanlığı kazandırılması olumlu bir harekettir. İlçe çocuklarına bu alışkanlık kazandırılır, zararlı yayınlar dışında ne bulduysa okuması öğütünebilir. Köy çocuklarına gelince bugün istinaların dışında çoğu tek öğretmenle yönetilir. Çocuk bundan gereğince yararlanamaz. Yaptığımız incelemelerde bir çok ilkokul mezunu köy çocuklarının gazeteleri dahi güçlkle okuyabildiklerini üzüntü ile müşahade ettik. O halde köylere tam kadro verilmelidir. Şimdiki durumda köy öğretmenleri güçlükler yüzünden çoğu vakitlerini kasabada geçirirler. Bu güçlükler malzeme, lojman, vasıta v.s. dir ki konu dışındadır. Daha doğrusu ayrı bir inceleme konusudur.

Çocuk, iyi öğretmen, iyi beslenme, iyi imkânlardan yoksunluğunun yanı sıra literatür yoksunluğu da çeker. Bu, kütüphanelerin olmayışı yüzündendir. Öbür türlü, kitapçıdan yeni yayınları takip, zaten onun maddi durumu ile bağdaşmaz. O halde çocuk kütüphanelerini yaygın bir duruma getirmek lâzımdır. Batı vilâyetlerinde iyi öğretmen kadrosunun elinde, yardımcı ders kitapları ile, ansiklopedilerle haşır neşir olan çocukların yanı sıra köy - kasaba çocuklarının literatürden yoksunluğu en azından geri kalmışlığın temel sebeplerindedir.

İyi öğretmen demekle neyi kasdediyoruz? Muhakkak iyi - kötü diye öğretmenler arasında ayırım yapamayız. Ne varki meslekî kaidelere daha aşına, çocuk psikolojisinden daha iyi anlıyan ve hatta bir eser yaratmanın hazzı içinde bulunan öğretmen arkadaşların mevcudiyeti bir gerçektir. Doğu Anadolunun küçük yerleşme merkezlerindeki dar çevrelerde öğretmen arkadaşların çoğu kendilerinden beklenen anlayışı maalesef göstermiyorlar. Şunu iyi bilmeliyizki; eğitim konusunda eş - dost muamelesi yapmak (evlemedirde) -belki- küçük bir çevrede hoş karşılanırsada bu doğunun kalkınmasını kösteklemekten başka nedir? Böylelikle yetişme devresinde çocuklar iyi yetişmeden bir üst sınıfa devam etme imkânını buluyorlar. Bunun neticesi ortadadır: Kendini yetiştirenlerin dışında çoğu öğrenciler ya liseden yahut üniversite imtihanlarından geriye dönerler. Bizim çocuklarımızın üniversitelerdeki mevcudiyetinin azlığı bu sebebe dayanır. Çocuğu temelden zayıf yetiştirmek ona yapılan en büyük kötülük niteliğini taşır. «Ne olacak canım, ilkokulu bitirse ne olur» Hayır baylar, bir çocuğun ilk okul devresi ve ilkokulu bitirmesi çok önemli bir olaydır. Yeni bilgilere sahiptir, heveslidir, yetişme ve öğrenme çağındadır.

İlkokulların eşğine gelen çocuklar yeni bir topluma girme durumundadırlar. Okul - aile elele verecektir. Doğudaki öğrenci velilerinin de çocukları ile ilgilenmeleri, onlara zaman ayırmaları lâzımdır. Çoğu zaman dağda, kırdaki yapılan gezintiler bir gezi olmaksızın ziyade tabiatı çocuğa tanıtmaya yarıyan bir vesile olmalıdır. Çocuk yerinde görüp yerinde incelerse, unutmayı geciktirme bakımından bir avantajdır.

Çocuk ders kitaplarının yanı sıra masal, hikâye kitapları arar. Çocuğu monoton bir hayatla başbaşa bırakmamak gerekir. Onun için okul kütüphaneleri ve çocuk kütüphaneleri kurmak lâzımdır. Doğuda hemen bütün okullara gönderilen dergiler çocuk için zevkli bir araç olmaktan ziyade bir angarya durumundadır. Okuma materyallerinin sağlanması güçlüğü, kütüphanelerin yokluğu onu tekrar, Tommiks okumaya zorlar. Bunlar çocuk, idrak gücüne erdiğinde yerlerini aşk romanlarının adi bölümlerine bırakırlar.

SONUÇ

Değerli hocamız Prof. Osman Ersoy'un da belirttiği gibi her halk kütüphanesinin yanına bir çocuk kütüphanesi kurmak gereklidir. Okullarda kitaplık adedini artırmak, öğretmenlerin bu konuya eğilmeleri, çocuklara okuma zevkini aşılmalari lâzımdır. İyi yetişmeyen gençlerimiz, çocukluk devresini zayıf bir eğitim ve öğretim metodu ile geçiş-tiren çocuklarımız bilâhare lâboratuvar, kütüphane, spor sahaları yerine kahvelerde, so-kakta kız peşinde gezmektedirler. Bu tip gençlik bunalmıştır. Toplumla faydalı olma-ktan uzaktır. Öğretim çağında yahut öğretimini tamamlayan her insan topluma yeni bir şey vermelidir. Aksi halde öğretim erkekler için askerlik görevi, kızlar için de istikbâl kaygısı niteliğini taşır.

Bütün Türkiye okullarının yanı sıra özellikle Doğu Anadolu çocuklarının istifadesi-ne bol resimli, iyi baskılı, seyrek satırlarla yazılmış kitaplar sunmak gereklidir. Anlayamı-yacağı konular kendi seviyesine indirilmelidir. Ona, faydalı olan herşeyi iyi bir yolla in-tikal ettirmek muhakkak ki onun da hoşuna gidecektir. Küçük yaşta başlayan bu tip eğitim onun haberi olmadan tedrici olarak yükseltilir.

Çocuklara derslerinin yanı sıra uygulanan şiir, masal, hikâye film, resim, temsil, folklör, müzik gibi çeşitli eğitim ve öğretim faaliyetleri onda okumayı zevk ve alışkan-lık haline getirir. Hele doğu okullarına tamamen yabancı olan bu unsurları tatbik etmekte çeşitli faydalar vardır. Böylelikle okul onu sıkımsız bilakis zevkli bir yuva olur onun gözünde.

Doğudaki çocukların faydalanmaları, için konuları ile ilgili yeterli materyaller göndermek, zengin koleksiyonları havi çocuk kütüphaneleri kurmak, literatürlerini zen-ginleştirmek gereklidir.

Çocuklarımız körpe dimağlarına taze bilgiler yerleştirir, kültürlü yetişirse kalkın-ma bizim için hayal olmaktan çıkar. Aydın Türkiye içinde bu yeni bir başlangıç olur.

Francis Bacon (bilmek muktedir olmaktır) diyor.

Kalkınmamız, yepyeni bir doğu'nun meydana gelmesi yeni neslin iyi yetişmesine bağlıdır. Böylelikle geri kalmışlıktan silkinebileceğiz.

Eğitimimizde reform yapmalıyız.

Unutmayalım: Aydın ileri milletler; kültürlü insanlardan meydana gelir. Kültür bir hazinedir, insanları canlı tutan bir hazine!

Abdullah TEKİN

İSTANBUL KÜTÜPHANELERİ VE BİR SORUN

Gezip gördüğümüz İstanbul kütüp-hanelerini Bültenin daha önceki sayılarını-dan birinde anlatmıştık. (1) Bu yazımızda

değirmek istiyoruz. İstanbul'un her yanında kendini açıkça gösteren bu sorun yapı sorunudur. Nedense İs-

1. Sermin AYPAR — Üstün YILDIRIM
«İstanbul, Tekirdağ, Edirne Kütüphaneleri» **TKDB**, XVII, 1 (1968), 48-51. ss.

«İstanbul, Tekirdağ, Edirne Kütüphaneleri»

tanbul'da eski yapılara karşı bir tutkunluk görülmektedir. Sanki hiç kimse bu eski yapılardan kurtulmak, yenilerine kavuşmak çabasında değil. Nereye gitse- niz eski yapılar yığını ile karşılaşılırsunuz. Örneğin tiyatrolarda, bankalarda, okullarda, yurtlarda, üniversitelerde, kısaca her yerde, bu arada kütüphanelerde de görebilirsiniz bu tip yapıları. Nedenidir bu eski yapı tutkunluğu, anlaşıl- maz.

Tiyatrolar, bankalar, v.b. için bu sorun önemli olmayabilir; ama kütüphaneler için son derece önemlidir. Çünkü kütüphaneler devamlı gelişmekte olan örgütlerdir. Zaman olur yer darlığından çalışamaz hale gelir. Bugün İstanbul'da bazı kütüphanelerde, özellikle Beyazıt Kütüphanesinde bu acıklı duruma rastlanmaktadır. Beyazıt Kütüphanesi süreli yayıncı kütüphanesi süreli yayıncı deposu yürekler acısı durumdadır. Ciltler raflarda yan yana ve üstüste sıralanmıştır. Raflar ağzına dek doludur. Adım atmak hele arınılan süreli yayını bulmak olanaksız bir şey. Bu nedenle de okuyucunun yararlanmasına sunulamıyor dergiler.

Bir kütüphanenin kitap deposu değil de alelade bir depo, bir kitap anbarı sanki. Üstelik Beyazıt Kütüphanesinin derlemeden yararlanan bir kütüphane olması nedeniyle koleksiyon devamlı artıyor. Bu artışın sonunda koleksiyon yapının dışına taşmış. Kütüphanenin girişinde, avluda iki yanda iki revak var. Bunlardan birinin sütunlarının arası tahta perdeyle kapatılmış ve yapının dışına taşan kitaplar buraya konmuş. Yani depo olarak kullanılmaktadır. Ve buradaki kitaplar soğuk, nem, kar ve yağmurla karşı karşıya dırlar. Diğer revakın da aynı şekilde depo haline getirilmesi düşünülmektedir.

Beyazıt Kütüphanesindeki bir başka sorun ise okuyucu salonunun ihtiyaca yetmemesi sonucu ortaya çıkmaktadır. Okuyucular yer bulabilmek için sabahın erken saatlerinde kuyrukta beklemektedirler.

Üsküdar Şemsi Paşa Kütüphanesinde ise revaklar başka bir amaç için kullanılmaktadır. Revakların açık yanları camlarla kapatılmış ve okuma salonu haline getirilmiştir.

Belediye Kütüphanesinde koleksiyonun tümünü bir arada görmek olanaksız bir şey. Kütüphanenin yirmi küçük odası var ve koleksiyon bu odalara bölünmüş durumda. Aynı şeyi Süleymaniye ve Üsküdar Şemsi Paşa Kütüphanelerinde görmek mümkündür.

Eski yapıların sakıncalarından biri de ısıtma konusudur. Yüksek tavanlı olduklarından devamlı bir hava akımı olan yapının ısıtılması hayli güçtür. Örneğin Belediye Kütüphanesinin depoları bu durumda.

Dikkati çeken bir başka nokta da kütüphane hizmetinin ayrı yapılara dağılıyordu. Bunun en güzel örneğini Millet Kütüphanesinde gördük. Teknik hizmetler ve yazma eserler okuma salonu bir yapıda, ödünç verme başka yapıda (buna pek yapı da denemez) ve okuyucu salonu üçüncü bir yapıda bulunuyor.

Buraya değin saydığımız sorunların tümü başka amaçlarla yapılan yapıların kütüphaneye uyarlanmasından (adaptesinden) doğmaktadır. Ama bu uyarılama ne zamana dek sürecek kimse bilmez.

Bunlar kütüphanenin gözle görülen yanları. Bir de herkesin görmediği, bilmediği yanları var. Bu da her yıl bu kütüphanelere yapılan masraflardır. Kütüphane büyük bir sıkıntı içinde yararlı olmaya çalışırken onarım için binlerce lira harcamakta fakat modern bir kütüphaneye yapısı için en ufak bir çaba gösterilmemektedir. Örneğin Atıf efendi Kütüphanesinin alt katında (toprak altında) bir odanın içindeki molozların atılması için 90.000 lira harcanmıştır. Salt moloz atırmak için .Bu boş katın bir de döşeme masrafı vardır. Bütün bunlar toplanınca epeyi bir para etmekte bir kaç yıl sonra kütüphane yine yetersiz duruma düşmekte ve hizmet verememektedir. Tıpkı Be-

yazıt Kütüphanesinde olduğu gibi. Okuyucu sıra bekler, revak altı kapatılır, hat-ta avlunun üstünün bile kapatılması düşünülür. Bunlar da tabii yine para ister. Öyle sanıyoruz ki bir kütüphaneye her yıl onarım için verilen paralarla modern bir kütüphane yapılabilir. Bu öneri, yani onarım paralarıyla yeni ve modern kütüphanelerin yapılması düşüncesi daha önce Prof. Dr. Osman Ersoy ve Dr. Necmettin Sefercioğlu tarafından ileri sürülmüştü.

Pek ilgi görmemiş olacak ki bu öneriyi tekrarlamak zorunda kaldık. Bu önerinin gerçekleşmesi İstanbul Kütüphaneleri için bir çok bakımlardan gereklidir. İlk olarak kütüphaneler eski yapılardan kurtarılmış, bir yapı özgürlüğüne kavuş-

turulmuş olacaktır. İkinci olarak bir arada bulunan bir çok kütüphanenin dağılma sını ve İstanbul'un diğer semtlerine yapılmasını sağlayacaktır. Bu da nüfus fazlalığı ve ulaşım zorluğu gibi iki önemli sorunu olan İstanbul'luların kütüphane ihtiyacını gidermek için şarttır.

Tarihsel kişiliğine saygı duyduğumuz İstanbul'un modern niteliği yalnız opera yapılarında, belediye saraylarında ve turistik otellerde kalmamalıdır. Bir kent için en çok gerekli olan kuruluşlardan biridir kütüphane. Kütüphaneler de görevlerini ancak **modern yapılarda** yapabilirlerse yararlı olabilirler. Ortaçağ tapınakları gibi karanlık yapıların terkedilmesi zamanının geldiğine inanıyoruz.

Üstün YILDIRIM